

FREDERICK UNIVERSITY

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ – ΣΧΟΛΙΑ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

για το Πρόγραμμα:

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
Συμβατικό και Εξ αποστάσεως**

**(1,5 ΕΤΗ, ΜΑΣΤΕΡ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ, ΣΥΣΤΗΜΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ)**

**ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ
FREDERICK UNIVERSITY**

Δεκέμβριος 2016

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

Αγαπητά Μέλη της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης,

Μελετήσαμε προσεκτικά την έκθεση των Μελών της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (Καθηγητής Κόκος Αλέξης, Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης, Καθηγήτρια Doyle Lesley και φοιτήτρια Κέντη Μαρίνα), που επισκέφθηκε στις 14/09/2016 το Frederick University (FUC), για αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών «Μάστερ στην Εκπαίδευση Ενηλίκων» (1,5 έτη, Συμβατικό και Εξ αποστάσεως). Εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στα μέλη της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης για τα εποικοδομητικά σχόλια και τις εισηγήσεις τους, τα οποία και λάβαμε σοβαρά υπόψη για τη βελτίωση του Προγράμματος Σπουδών. Πριν την απάντησή μας στα επιμέρους σημεία θα θέλαμε να επισημάνουμε κάποια σημεία:

Από την αρχή της αξιολόγησης του εν λόγω μεταπτυχιακού δημιουργήθηκε αρνητικό κλίμα για τους ακόλουθους λόγους. Τα μέλη της Επιτροπής δεν είχαν παραλάβει από το Φορέα όλα τα έγγραφα τα οποία είχαν υποβληθεί από το Πανεπιστήμιο Frederick. Επίσης, υπήρχαν διαφορές στο ποια έγγραφα είχε παραλάβει το κάθε ένα από τα μέλη της επιτροπής, στοιχείο που διαφάνηκε και επιβεβαιώθηκε κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η φοιτήτρια είχε όλο το υλικό στη διάθεσή της σε ηλεκτρονική μορφή όπως και ο κύριος Αναστασιάδης, ενώ ο πρόεδρος της Επιτροπής δεν το είχε παραλάβει. Ως αποτέλεσμα αυτού, σπαταλήθηκε πολύτιμος χρόνος και δημιουργήθηκε αναστάτωση και αδικαιολόγητη ένταση μέχρι να διευθετηθεί το πιο πάνω ζήτημα και να αναγνωριστεί η μη ευθύνη του Πανεπιστημίου. Ακόμη, υπήρξε αρχική άρνηση στην παραλαβή των πρόσθετων στοιχείων και έγγραφων σχετικά με το πρόγραμμα που θα έδιναν στην Επιτροπή την ορθή εικόνα του φακέλου όπως αυτός υποβλήθηκε, με τον εσφαλμένο ισχυρισμό ότι ο Φορέας είχε παραδώσει στην Επιτροπή το σύνολο του υλικού που είχε σταλεί από το Πανεπιστήμιο και τη μη δυνατότητα συμπλήρωσης. Χρειάστηκε να προσκομιστεί σχετική επιστολή του Φορέα που με απόφαση του περασμένου Μαΐου διευκρίνιζε το συγκεκριμένο θέμα και τη δυνατότητα να προσκομιστούν στην επιτροπή οποιαδήποτε στοιχεία ζητούνταν από αυτό.

Ακόμη ένα σημείο το οποίο θα θέλαμε να σχολιάσουμε σχετίζεται με τη στάση και τα σχόλια της επιτροπής αξιολόγησης προς τη συντονίστρια του μεταπτυχιακού προγράμματος, κα Ρέππα. Θεωρούμε ότι η συντονίστρια του μεταπτυχιακού προγράμματος είναι μια αξιόλογη και αναγνωρισμένη ακαδημαϊκός, με εμπειρία σε θέματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Έχει διδάξει σε πανεπιστημιακά ιδρύματα και σχολές σε θέματα εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα και Κύπρο, και έχει σχεδιάσει, οργανώσει και συμμετάσχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Έχει προσκληθεί στην Κύπρο από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αλλά και από άλλους φορείς όπως Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑΝΑΔ) και Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕ.ΠΑ.) ως κύρια ομιλήτρια σε επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και εκπαιδευτικά εργαστήρια σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων. Πιστεύουμε ότι η παρουσία της στο χώρο της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι θετική, υποστήριξε με αξιοπρέπεια και επάρκεια το μεταπτυχιακό πρόγραμμα και θεωρούμε ότι η Επιτροπή Αξιολόγησης εξάντλησε την αυστηρότητά της στην κρίση της για το έργο και τη συμβολή της στον επιστημονικό τομέα της. Οι αρνητικές τοποθετήσεις και τα σχόλια για τη Συντονίστρια

του Προγράμματος ως ένα βαθμό επηρεάστηκαν από τις διαφορετικές σχολές σκέψης που εκφράζουν η Συντονίστρια του Προγράμματος και τα μέλη της Επιτροπής, και ιδίως ο Πρόεδρος της Επιτροπής, για την Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Τέλος, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής έχουν εμπλακεί σε θέματα εκπαίδευσης ενηλίκων μέσα από διάφορες δράσεις, εκπαιδευτικά και ερευνητικά προγράμματα. Επίσης, το προσωπικό του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής πρωτοστάτησε για τη διαμόρφωση υποδομής, φιλοσοφίας και επιστημονικού πλαισίου πάνω στην εξ αποστάσεως μάθηση στο Πανεπιστήμιο Frederick και ασχολείται με αυτό επί σειρά ετών. Είναι χαρακτηριστικό ότι με τη συμβολή μελών ΔΕΠ του Τμήματος στήθηκε η εκπαιδευτική πλατφόρμα εξ αποστάσεως μάθησης και αναπτύχθηκε πολυμεσικό εκπαιδευτικό υλικό προσαρμοσμένο στις ανάγκες και απαιτήσεις της εξ αποστάσεως μάθησης.

Σε περίπτωση που η απάντησή σας είναι αρνητική, το Πανεπιστήμιο Frederick προτίθεται να υποβάλει ξανά το πρόγραμμα προς αξιολόγηση, όμως θα θέλαμε να ζητήσουμε τη σύσταση διαφορετικής επιτροπής με ακαδημαϊκούς κυρίως από το εξωτερικό, οι οποίοι όμως δεν εργάζονται σε πανεπιστήμια που να έχουν άμεσο συμφέρον με άλλο αντίστοιχο πρόγραμμα στην Κύπρο. Πρόσθετα διαφάνηκε θέμα ανταγωνιστικότητας των προγραμμάτων που κινούνται στον ίδιο ελληνόφωνο χώρο, εφόσον για τους ίδιους είναι πρόβλημα η δυνατότητα ολοκλήρωσης προγράμματος σε 18 μήνες όταν στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο απαιτούνται δύο χρόνια. Το Πανεπιστήμιο θα αναλάβει να ετοιμάσει και να παραδώσει τα σχετικά έγγραφα στην Αγγλική.

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε τις παρατηρήσεις μας και τις ενέργειες για βελτίωση, στις οποίες έχουμε ήδη προβεί, υιοθετώντας σε πολύ μεγάλο βαθμό τις εισηγήσεις της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης.

Σημείο 1 Οργάνωση Διδακτικού Έργου, στο σημείο 1.1.3.4 αναφέρεται :

The CVs of the staff, especially the coordinator staff delivering the core courses, are inconsistent and indicate academic expertise and publications in areas other than adult education for example education management and schools.

Εισήγηση της επιτροπής:

That the leader of the programme and other key staff should be research active adult education specialists with recent and relevant publications.

Σχόλια / Ενέργειες βελτίωσης:

Σεβόμαστε απόλυτα το σχόλιο της επιτροπής και έχουμε ήδη προβεί σε σχετικές ενέργειες με σκοπό τον εμπλουτισμό της ομάδας των διδασκόντων/ερευνητών που θα διδάσκουν/ που θα αναλάβουν τα μαθήματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση ενηλίκων. Βασική παιδαγωγική αρχή είναι ότι η εκπαίδευση ενηλίκων πρέπει να ακολουθεί τις σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις που αφορούν σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης με τρόπο που να συνάδει με τα γνωστικά και μαθησιακά χαρακτηριστικά των ενηλίκων. Το Τμήμα Επιστημών της Αγωγής έχει αξιόλογα μέλη ΔΕΠ με πλούσιο συγγραφικό έργο στον τομέα της παιδαγωγικής επιστήμης.

Θεωρούμε ότι η συντονίστρια του μεταπτυχιακού προγράμματος μπορεί να επιτελέσει με επάρκεια τον συγκεκριμένο ρόλο . Θα παραμείνει σε ρόλο συντονιστή, όμως λαμβάνοντας υπόψη το σχόλιο της επιτροπής έχει ήδη γίνει προκήρυξη θέσης στο αντικείμενο της εκπαίδευσης ενηλίκων με σκοπό τον εμπλουτισμό της ομάδας των διδασκόντων αλλά και την κάλυψη αναγκών των βασικών/ υποχρεωτικών μαθημάτων που αφορούν κυρίως την εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 2:

The programme is not sufficiently based on the theoretical frameworks underpinning the study of adult education.

Εισήγηση της Επιτροπής:

That staff ensure that they are cognisant with the most important literature including at international level and the theoretical frameworks on which adult education draws

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Σεβόμαστε την άποψη της επιτροπής και ως εκ τούτου έχει προβλεφθεί να γίνεται σαφής διαχωρισμός στο θεωρητικό μέρος του προγράμματος της έννοιας της δια βίου μάθησης και της έννοιας της εκπαίδευσης ενηλίκων. Σε αυτό το πλαίσιο γίνεται και περαιτέρω ανάλυση της θεωρητικής βάσης της εκπαίδευσης ενηλίκων. Γίνονται αλλαγές στα διαγράμματα όλων των μαθημάτων που αφορούν ειδικά τη διδασκαλία ενηλίκων.

Σημείο 3:

The references for the adult education core courses need to be better grounded in the literature relevant to the field including more recent journal articles and books from the adult education field

Εισήγηση της επιτροπής:

That the fruits of staff endeavours with the adult education literature facilitates the creation of an extensive adult education reading list, including from leading journals, for students

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Έχει γίνει δεκτό το σχόλιο της επιτροπής. Στα διαγράμματα των μαθημάτων που αφορούν κατά βάση στα μαθήματα της εκπαίδευσης ενηλίκων έχουν προστεθεί τα κύρια εγχειρίδια και επιστημονικά περιοδικά όπως το *Adult Education Quarterly*, το *Adult Learning*, το *Journal of Adult and Continuing Education* κ.α.

Σημείο 4:

The programme is short compared to other institutions. This limits the range of courses which can be made available

Εισήγηση της επιτροπής:

That the programme be extended to four semesters

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Σεβόμαστε πλήρως το γεγονός ότι δύο μέλη της επιτροπής έχουν την εμπειρία του ελληνικού πανεπιστημιακού συστήματος και του γεγονότος ότι πρόκειται για στόχευση στον ίδιο πληθυσμό. Το πρόγραμμα πρέπει να είναι ανταγωνιστικό στην Κύπρο όπου τα προγράμματα όλων των δημόσιων και ιδιωτικών πανεπιστημίων, περιλαμβανομένου και προγράμματος του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, απαιτούν πλήρη φοίτηση 3 εξαμήνων. Ως εκ τούτου η πλήρης φοίτηση μπορεί να ολοκληρωθεί σε 3 εξάμηνα σπουδών, ενώ η μερική φοίτηση μπορεί να είναι μέχρι και 6 εξάμηνα.

Σημείο 5:

Whilst the programme does include some courses covering important areas of adult education there are significant gaps

Εισήγηση της επιτροπής:

That staff undertake a scrutiny of the courses offered by other adult education programmes, for example Maynooth in Ireland, Hellenic Open University and University of Glasgow. Courses offered include *Power, politics and society: adult education in context* and *History of adult and community education*

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Αποδεχόμαστε πλήρως την άποψη της επιτροπής και για την ετοιμασία του προγράμματος είχε γίνει μελέτη πολλών προγραμμάτων σπουδών άλλων πανεπιστημίων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Κρίναμε σκόπιμο να υπάρξει διάκριση του προτεινόμενου προγράμματος από το αντίστοιχο πρόγραμμα του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου το οποίο έχει συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης για να μην υπάρχει ομοιομορφία στην ίδια αγορά. Εντούτοις, το μάθημα «Βασικές Αρχές στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και την Διά Βίου μάθηση» διαμορφώνεται ανάλογα έτσι ώστε να προστεθούν θεματικές ενότητες που αφορούν στην ιστορική προσέγγιση της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Σημείο 6:

There is a mismatch between the course coverage and the list of dissertation topics offered to students.

Εισήγηση της επιτροπής:

That the offer of dissertation topics be enriched to reflect the courses and the whole field of adult education.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Γίνεται αποδεκτή η εισήγηση της Επιτροπής. Σε όλα τα μεταπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής καταρτίζεται κατάλογος για διατριβές από τα μέλη ΔΕΠ του προγράμματος με τρόπο που να καλύπτονται τόσο οι νέες τάσεις διερεύνησης του πεδίου όσο και τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των ιδίων καθώς και οι κύριες διαστάσεις του θέματος του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού προγράμματος. Σε αυτό το πλαίσιο καταρτίζεται κατάλογος θεμάτων και στο μάστερ στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Σημείο 7:

There is a concern that some students coming into the programme will not have had previous academic educational experience and so be at a disadvantage to those who have.

Εισήγηση της επιτροπής:

That those students with no previous understanding of education as a discipline undertake a short introductory course as a prerequisite to the programmes

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Το πρόγραμμα στοχεύει να προκηρύσσει συγκεκριμένες θέσεις για άτομα που έχουν πρώτο πτυχίο στην παιδαγωγική επιστήμη ή έχουν παρακολουθήσει θεσμοθετημένο από το κράτος πρόγραμμα παιδαγωγικής κατάρτισης.

Επίσης, υπάρχει επιτροπή αξιολόγησης των αιτήσεων και οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές θα καλούνται σε προσωπικές συνεντεύξεις (όπου κρίνεται αναγκαίο). Σε περίπτωση που επιτροπή θεωρήσει ότι κάποιος υποψήφιος φοιτητής, λόγω του εκπαιδευτικού του υπόβαθρου, δεν μπορεί να παρακολουθήσει το πρόγραμμα τότε δεν θα γίνεται δεκτός.

Σημείο 8:

International connections of the staff were not apparent

Εισήγηση της επιτροπής:

That staff seek collaboration with international institutions through exchanges and research projects

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Είναι εξαιρετική η εισήγηση της επιτροπής και γίνεται απόλυτα αποδεκτή. Ήδη σε όλα τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής, τα μέλη ΔΕΠ που αποτελούν την κύρια ομάδα κάθε προγράμματος, συνεργάζονται με άλλα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα σε χρηματοδοτημένα και μη ερευνητικά προγράμματα, εμπλέκοντας σε αυτά και τους μεταπτυχιακούς τους φοιτητές.

Σημείο 9: Αντιστοιχεί στο 1.1.3.6

The evidence is that students will not be sufficiently informed on the body of literature they are expected to read.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Ευχαριστούμε την επιτροπή για τη συγκεκριμένη επισήμανση. Θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι για να μπορέσουμε να δώσουμε την καλύτερη δυνατή εκπαιδευτική και επιστημονική εμπειρία στους φοιτητές μας τα διαγράμματα των μαθημάτων προσαρμόζονται ανάλογα. Συγκεκριμένα, στα διαγράμματα των μαθημάτων που αφορούν κατά βάση στα μαθήματα της εκπαίδευσης ενηλίκων έχουν προστεθεί τα κύρια εγχειρίδια και επιστημονικά περιοδικά όπως το *Adult Education Quarterly*, το *Adult Learning*, το *Journal of Adult and Continuing Education* κ.α.

Σημείο 10: Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.4.1.

Desks and chairs need to be replaced; Not arranged for adult education teaching.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Το πανεπιστήμιο έχοντας λάβει σοβαρά υπόψη αυτή την εισήγηση, έχει ήδη προχωρήσει στην παραγγελία καινούριου και κατάλληλου για εκπαίδευση ενηλίκων εξοπλισμού (καρέκλες και θρανία). Επίσης, έχει ολοκληρωθεί μοντέλο διαρρύθμισης των αιθουσών διδασκαλίας στις οποίες θα γίνονται τα μαθήματα του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού που συνάδει με τις υποδείξεις της επιτροπής.

Σημείο 11 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.4.2

Insufficient resources for adult education. No full indicative list of relevant books and journals supplied for the programme.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Έχει ήδη παραγγελθεί ποικιλία βιβλίων και διευθετηθεί πρόσβαση σε επιστημονικές πηγές σχετικές με την Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Σημείο 12 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.4.5

From student feedback on existing programme this seems to be inconsistent – is this an institutional issue? Or is it specific to the programme the student is on? Guidelines for students on essay and dissertation writing are missing.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Το Πανεπιστήμιο ακολουθεί την ίδια συμβουλευτική πολιτική για όλα τα προγράμματα σπουδών του, τόσο τα συμβατικά όσο και τα εξ αποστάσεως.

Υπάρχει οδηγός σπουδών για συγγραφή πτυχιακών διατριβών. Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, δόθηκε, όπως ζητήθηκε από την επιτροπή, οδηγός σπουδών από άλλο, ενεργό μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου.

Σημείο 13 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.5

We think that the system of academic advisors works effectively. We don't have any evidence of a policy though.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Το Πανεπιστήμιο έχει διαδικασίες τις οποίες οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι καλούνται να ακολουθήσουν σε όλα τα προγράμματα σπουδών (προπτυχιακά, μεταπτυχιακά, δια ζώσης και εξ αποστάσεως). Μέσα στο πλαίσιο αυτών των διαδικασιών οι φοιτητές έχουν συχνές επισκέψεις και επικοινωνία με τους ακαδημαϊκούς συμβούλους. Ο κανόνας για το ρόλο του ακαδημαϊκού συμβούλου είναι προσβάσιμος και στη διάθεση οποιουδήποτε τον ζητήσει.

Σημείο 14: Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.7

The Counselling Centre and Careers Office seem to function well. The Peer Counselling Centre is a good idea.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την επιτροπή για τα πολύ καλά της λόγια όσον αφορά το Συμβουλευτικό Κέντρο και το Κέντρο Σταδιοδρομίας. Θεωρούμε πολύ σημαντικό το έργο που επιτελούν και είμαστε ιδιαίτερα ικανοποιημένοι που διαφάνηκε το έργο και η συμβολή τους.

Σημείο 15 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.8

We weren't made aware of any control mechanisms.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Το πανεπιστήμιο έχει θεσμοθετημένους μηχανισμούς έλεγχου και η επιτροπή θα μπορούσε να ζητήσει την παρουσίασή τους. Το Πανεπιστήμιο δίνει ιδιαίτερη σημασία στα θέματα επίδοσης των φοιτητών και στα θέματα επικοινωνίας και συνεργασίας με τους ακαδημαϊκούς συμβούλους. Συγκεκριμένα:

- Ο κάθε διδάσκοντας έχει υπό την επίβλεψή του συγκεκριμένο αριθμό φοιτητών ανάλογα με τον φόρτο εργασίας του, τα διοικητικά του καθήκοντα και τη συμβολή προς το πανεπιστήμιο.
- Ο ακαδημαϊκός σύμβουλος παίρνει πληροφορίες από το εσωτερικό ηλεκτρονικό σύστημα του Πανεπιστημίου (extranet) για κάθε μάθημα που παρακολουθεί ο φοιτητής που έχει υπό την ακαδημαϊκή του επίβλεψη. Οι πληροφορίες αυτές καταχωρούνται από τους διδάσκοντες του κάθε φοιτητή
- Ο διδάσκοντας καταχωρεί στο εσωτερικό ηλεκτρονικό σύστημα του Πανεπιστημίου (extranet) πληροφορίες που αφορούν την παρουσία του φοιτητή στο μάθημα και την επίδοση του φοιτητή κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Σκοπός αυτών των μηχανισμών ελέγχου είναι η πρόληψη σε θέματα επίδοσης και η λήψη διορθωτικών μέτρων.
- Στο πλαίσιο των μηχανισμών ελέγχου της επίδοσης των φοιτητών και καλύτερης επικοινωνίας και στήριξης δυο φορές το εξάμηνο προγραμματίζονται οι Εβδομάδες Συμβουλευτικής (Consultation weeks). Πρόκειται για συναντήσεις των φοιτητών με

τους ακαδημαϊκούς συμβούλους με σκοπό να συζητήσουν την επίδοσή τους σε κάθε μάθημα, οποιαδήποτε θέματα που μπορεί να προκύψουν και τη λήψη διορθωτικών μέτρων.

Σημείο 16 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.9

Mechanisms are in place and seem to be effective.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την επιτροπή που αναγνωρίζει τις προσπάθειες του πανεπιστημίου και τις πολιτικές που υπάρχουν για στήριξη και βοήθεια των φοιτητών με προβληματική επίδοση.

Σημείο 17 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.10

We were not made aware of this. Academic mentoring processes are transparent and effective for undergraduate and postgraduate programs and are taken into consideration for the calculation of academic work load.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Υπάρχουν θεσμοθετημένες διαδικασίες στο πανεπιστήμιο για τις οποίες θα μπορούσε να ενημερωθεί η επιτροπή εάν το ζητούσε. Μέσα στα καθήκοντα του κάθε διδάσκοντα είναι και η ακαδημαϊκή καθοδήγηση και επίβλεψη φοιτητών του τμήματός του. Ο αριθμός των φοιτητών που αναλαμβάνει ο κάθε διδάσκοντας διαφέρει λόγω του ότι λαμβάνονται υπόψη διάφοροι παράγοντες:

- Ο αριθμός των φοιτητών που έχει το κάθε τμήμα.
- Ώρες διδασκαλίας – διδακτικός φόρτος
- Άλλα καθήκοντα, διοικητικά, ερευνητικά που μπορεί να έχει ο διδάσκοντας

Λαμβάνονται υπόψη οι πιο πάνω παράγοντες και το κάθε τμήμα ενεργεί ανάλογα έτσι ώστε να γίνεται δίκαιος καταμερισμός φοιτητών σε ακαδημαϊκούς συμβούλους, με σκοπό οι διδάσκοντες να επωμίζονται όσο το δυνατόν ίσο φόρτο εργασίας στο πανεπιστήμιο.

Σημείο 18 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.1.12

We were made aware of evaluation methods which also involve students but it was not clear how individual students might convey their complaints or have them considered.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Οι φοιτητές εκλέγουν τους δικούς τους αντιπροσώπους οι οποίοι συμμετέχουν στις συνεδρίες των Τμημάτων, των Σχολών, της Συγκλήτου και του Συμβουλίου του

Πανεπιστημίου, όπου μπορούν να ενημερωθούν αλλά και να θέσουν θέματα και παράπονα που μπορεί να έχουν. Επιπλέον υπάρχει ο θεσμός του «συνηγόρου του φοιτητή» μέσω του οποίου οι φοιτητές μπορούν να εκφράζουν οποιαδήποτε παράπονά τους.

Σημείο 19 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.2.1

The documents do not outline the methods used for each module. Instead, the same vague reference to methods is made in a number of the modules.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Ευχαριστούμε την επιτροπή για τη σημαντική αυτή επισήμανση. Την έχουμε λάβει σοβαρά υπόψη παίρνοντας και τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα. Τα διαγράμματα των μαθημάτων προσαρμόζονται έτσι ώστε να περιγράφονται με σαφή και συγκεκριμένο τρόπο οι διδακτικές μέθοδοι και στρατηγικές που ακολουθούνται σε κάθε μάθημα και να διαφαίνεται η διαφοροποίησή τους ανάλογα με το αντικείμενο του μαθήματος.

Σημείο 20 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.2.2

The methodology of each course is suitable for adults. No information is provided.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Ευχαριστούμε την επιτροπή για τη σημαντική αυτή επισήμανση. Την έχουμε λάβει σοβαρά υπόψη παίρνοντας και τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα. Τα διαγράμματα των μαθημάτων εμπλουτίζονται και προσαρμόζονται έτσι ώστε να περιλαμβάνουν διδακτικές μεθοδολογίες και στρατηγικές κατάλληλές/σχετικές για τους ενήλικες αλλά και να διαφοροποιούνται από άλλα μαθήματα που δεν προορίζονται για ενήλικες.

Σημείο 21 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.2.3

No reference to formative assessment is made. Clarity about assessment and feedback was asked for twice but was not forthcoming.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Έχει δίκαιο η επιτροπή για το σχόλιο της και πλέον η διαμορφωτική αξιολόγηση έχει περιληφθεί στα διαγράμματα σπουδών, σε μορφές όπως η αυτοαξιολόγηση του φοιτητή μέσω κουίζ, συγγραφή αναστοχαστικών ημερολογίων κ.ά.. Το Πανεπιστήμιο θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την άμεση και λεπτομερή ανατροφοδότηση προς τους φοιτητές όσον αφορά την επίδοσή τους στο μάθημα και αυτό οι διδάσκοντες το έχουν λάβει σοβαρά υπόψη στον σχεδιασμό και υλοποίηση των μαθημάτων τους.

Σημείο 22: Αντιστοιχεί στο σημείο 1.2.4

The assessment system, where it is included in the courses, is effective but a number of courses do not include this information. The criteria for assessment were not apparent.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Ευχαριστούμε την επιτροπή για αυτό το σχόλιο. Στο πλαίσιο αναθεώρησης και εμπλουτισμού των διαγραμμάτων των μαθημάτων έχουν συμπεριληφθεί στα διαγράμματα των μαθημάτων όλες οι σχετικές πληροφορίες για την αξιολόγηση των φοιτητών, όπως επίσης και τα κριτήρια αξιολόγησης.

Σημείο 23 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.2.5

Educational activities which encourage students' active participation in the learning process, are implemented. These were not made clear so it is difficult to say whether they are implemented on existing courses.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Ευχαριστούμε την επιτροπή για αυτό το σχόλιο. Στο πλαίσιο αναθεώρησης και εμπλουτισμού των διαγραμμάτων των μαθημάτων λάβαμε υπόψη και αυτή την σημαντική επισήμανση της επιτροπής, έτσι ώστε να διαφαίνεται πιο έντονα η διοργάνωση διαφόρων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που να υποκινούν τους φοιτητές για ενεργή συμμετοχή και παρουσία στο μάθημα.

Σημείο 24 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.2.7

Currently the resources are inadequate plus there is an inconsistency between the courses. Some references are very short and need to be updated. More recent literature might be included. There are insufficient journal articles. There are lots of Greek references but they need enriching with more English references. The need for more English references highlights the issue of student entry requirements and that students' English is of a sufficient standard to cope with English references.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, έχουμε προβεί σε ενέργειες με σκοπό να εμπλουτιστεί η βιβλιοθήκη και οι πηγές αναγνωσμάτων (παραγγελία βιβλίων και πρόσβαση σε επιστημονικά περιοδικά – βλέπε σημείο 1.1.4.2), με σκοπό να έχουν πρόσβαση οι φοιτητές τόσο σε ελληνόφωνη όσο και σε αγγλόφωνη βιβλιογραφία. Στα διαγράμματα των μαθημάτων, και ιδίως στα μαθήματα της εκπαίδευσης ενηλίκων έχουν προστεθεί τα κύρια εγχειρίδια και επιστημονικά περιοδικά όπως το *Adult Education Quarterly*, το *Adult Learning*, το *Journal of Adult and Continuing Education* κ.α. όπως επίσης και πιο πρόσφατες πηγές. Τέλος, τα

διαγράμματα των μαθημάτων έχουν εμπλουτιστεί με πηγές έτσι ώστε να υπάρχει συνέπεια στον αριθμό και ποικιλία πηγών και αναγνωσμάτων που δίνονται στους φοιτητές.

Σημείο 25 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.3.1

Staff CVs suggest significant inconsistencies and gaps in adult education academic expertise and publications.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Σεβόμαστε απόλυτα το σχόλιο της επιτροπής και έχουμε ήδη προβεί σε σχετικές ενέργειες. Το Τμήμα Επιστημών της Αγωγής έχει αξιολογήσει μέλη ΔΕΠ με πλούσιο συγγραφικό έργο στον τομέα της παιδαγωγικής επιστήμης.

Θεωρούμε ότι η συντονίστρια του μεταπτυχιακού μπορεί να υποστηρίξει με επάρκεια και αξιοπρέπεια το μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Θα παραμείνει σε ρόλο συντονιστή, αξιοποιώντας τις διοικητικές και άλλες εμπειρίες της στο θέμα, όμως λαμβάνοντας υπόψη το σχόλιο της επιτροπής έχει ήδη γίνει προκήρυξη θέσης στο αντικείμενο της εκπαίδευσης ενηλίκων με σκοπό τον εμπλουτισμό της ομάδας των διδασκόντων αλλά και την κάλυψη αναγκών των βασικών/ υποχρεωτικών μαθημάτων που αφορούν κυρίως την εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 26 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.3.9

Some staff seem to have too many responsibilities for and within other programmes.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Οι διδάσκοντες έχουν διδακτικά, διοικητικά και ερευνητικά καθήκοντα και ο χρόνος τους κατανέμεται με ισορροπημένο τρόπο. Κάποια από τα επιλεγόμενα μαθήματα του προγράμματος σπουδών προέρχονται από υφιστάμενα προγράμματα σπουδών και για αυτό συγκεκριμένα μέλη ΔΕΠ φαίνεται να εμπλέκονται σε διάφορα προγράμματα. Το Πανεπιστήμιο δεν είναι σε καμία των περιπτώσεων υπέρ της υπέρβασης των 12 διδακτικών ωρών από οποιοδήποτε μέλος ΔΕΠ. Επιπλέον ο καταστατικός χάρτης του Πανεπιστημίου συμπεριλαμβάνει πρόνοιες για έγκριση μειωμένου διδακτικού φόρτου.

Σημείο 27 : Αντιστοιχεί στο σημείο 1.3.11

There are inconsistencies between the different versions of CV we were given. In general, the greater part of her the published work is not in adult education but in educational management within school system.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Σεβόμαστε το σχόλιο της επιτροπής, όμως θεωρούμε σημαντικό να αναφέρουμε ότι αυτό δεν συνέβη με όλα τα βιογραφικά σημειώματα, αλλά αποκλειστικά με το βιογραφικό σημείωμα

της συντονίστριας. όπου σε κάποιους δόθηκε και σε κάποιους όχι. Όμως με βάση και τις οδηγίες του Φορέα, κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, μπορεί η επιτροπή να ζητήσει επιπλέον έγγραφα τα οποία και δόθηκαν και μπορούν να ληφθούν υπόψη για την αξιολόγηση του προγράμματος. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, θεωρούμε ότι η συντονίστρια του μεταπτυχιακού μπορεί να υποστηρίξει με επάρκεια και αξιοπρέπεια το μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Θα παραμείνει σε ρόλο συντονιστή, όμως λαμβάνοντας υπόψη το σχόλιο της επιτροπής έχει ήδη γίνει προκήρυξη θέσης στο αντικείμενο της εκπαίδευσης ενηλίκων με σκοπό τον εμπλουτισμό της ομάδας των διδασκόντων αλλά και την κάλυψη αναγκών των βασικών/ υποχρεωτικών μαθημάτων που αφορούν κυρίως την εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 28 : Αντιστοιχεί στο σημείο 2.1.1./2.1.2/2.1.4

The purpose and objectives of the program of study in the majority of cases are related to school and not to adult education. They seem to be consistent with the institution.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Ευχαριστούμε την επιτροπή για αυτή την επισήμανση και σεβόμαστε το σχόλιό της. Είναι μια πάρα πολύ καλή εισήγηση την οποία έχουμε λάβει υπόψη μας και έχουμε προσαρμόσει ανάλογα το σκοπό και τους στόχους του προγράμματος ώστε να συνάδουν ευκρινώς με την εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 29 : Αντιστοιχεί στο σημείο 2.1.6

The content is not linked to adult education as indicated and this is predicated on the insufficient literature base as indicated elsewhere. There is no practical element attached to or integrated within any of the courses.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω σε διάφορα σημεία, το Πανεπιστήμιο έχει προβεί σε ενέργειες έτσι ώστε να εμπλουτιστούν οι πηγές και τα αναγνώσματα που δίνονται στους φοιτητές μέσα από τα διάφορα μαθήματα και κυρίως αυτά που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων. Επίσης, το περιεχόμενο και η βιβλιογραφία κυρίως των μαθημάτων που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων έχουν εμπλουτιστεί με έννοιες σχετικές με την εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 30 : Αντιστοιχεί στο σημείο 2.2.1

The teaching and learning approaches as indicated elsewhere need to be elaborated.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης:

Σεβόμενοι την εισήγηση της επιτροπής, έχουμε προβεί σε διάφορες ενέργειες έτσι ώστε να φαίνονται ξεκάθαρα στα διαγράμματα των μαθημάτων οι διδακτικές προσεγγίσεις που ακολουθούνται. Συγκεκριμένα, τα διαγράμματα των μαθημάτων έχουν εμπλουτιστεί και προσαρμοστεί έτσι ώστε να περιλαμβάνουν διδακτικές μεθοδολογίες και στρατηγικές κατάλληλες για και σχετικές με τους ενήλικες έτσι ώστε να γίνεται η διαφοροποίηση με άλλα μαθήματα που δεν προορίζονται για ενήλικες.

Σημείο 31: Αντιστοιχεί στο σημείο 2.2.3

The programme is insufficiently underpinned by adult education concepts.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω σε διάφορα σημεία, το Πανεπιστήμιο έχει προβεί σε ενέργειες έτσι ώστε να εμπλουτιστούν οι πηγές και τα αναγνώσματα που δίνονται στους φοιτητές μέσα από τα διάφορα μαθήματα και κυρίως αυτά που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων. Επίσης, το περιεχόμενο και η βιβλιογραφία κυρίως των μαθημάτων που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων έχουν εμπλουτιστεί με έννοιες σχετικές με την εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 32: Αντιστοιχεί στο σημείο 2.2.4 / 2.2.5

The programme includes a number of courses that correspond to the modern needs of society eg Development of Learning Environments; Educational Policies; New Technologies in Education. Nonetheless, the programme at present doesn't fulfill the requirements for an adult education masters. Students have insufficient information about adult education and theoretical frameworks from which it draws and they are not sufficiently prepared to work on very crucial areas of adult education such as enterprises, unemployment centres, education of third age, minorities, people with special needs.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Σεβόμενοι το σχόλιο της επιτροπής (και όπως έχει αναφερθεί σε διάφορα σημεία προηγουμένως) το Πανεπιστήμιο έχει προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

- Έχει ήδη παραγγελθεί ποικιλία βιβλίων και διευθετηθεί πρόσβαση σε επιστημονικές πηγές σχετικές με την Εκπαίδευση Ενηλίκων.
- Στα διαγράμματα των μαθημάτων, ιδίως της εκπαίδευσης ενηλίκων, έχουν προστεθεί τα κύρια εγχειρίδια και επιστημονικά περιοδικά σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων.
- Έχει επίσης εμπλουτιστεί το περιεχόμενο, ιδίως των μαθημάτων της εκπαίδευσης ενηλίκων, με σχετικές έννοιες, καινούργια βιβλιογραφία και ερευνητικά αποτελέσματα.
- Επιπλέον, τα διαγράμματα των μαθημάτων έχουν αναθεωρηθεί και προσαρμοστεί ώστε να περιλαμβάνουν διδακτικές μεθοδολογίες και στρατηγικές κατάλληλες/σχετικές

για τους ενήλικες και να διαφοροποιούνται από άλλα μαθήματα που δεν προορίζονται για ενήλικες.

Σημείο 33: Αντιστοιχεί στο σημείο 2.4.2

The programme may benefit from a pre-programme introductory course for those new to education. Ideally the programme would be 4 semesters instead of 3 in order to allow more time to select, execute and submit the dissertation as elsewhere, e. g, Cypriot Open University, Hellenic Open University.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Το πρόγραμμα στοχεύει να προκηρύσσει συγκεκριμένες θέσεις για άτομα που έχουν πρώτο πτυχίο στην παιδαγωγική επιστήμη ή έχουν παρακολουθήσει θεσμοθετημένο από το κράτος πρόγραμμα παιδαγωγικής κατάρτισης. Επίσης, θα υπάρχει επιτροπή αξιολόγησης των αιτήσεων και οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές θα καλούνται σε προσωπικές συνεντεύξεις (όπου κρίνεται αναγκαίο). Σε περίπτωση που επιτροπή θεωρήσει ότι κάποιος φοιτητής λόγω του εκπαιδευτικού του υπόβαθρου δεν μπορεί να παρακολουθήσει το πρόγραμμα τότε δεν θα γίνεται δεκτός.

Σεβόμαστε πλήρως το γεγονός ότι δύο μέλη της επιτροπής έχουν την εμπειρία του ελληνικού πανεπιστημιακού συστήματος. Το πρόγραμμα πρέπει να είναι ανταγωνιστικό στην Κύπρο όπου τα αντίστοιχα προγράμματα όλων των δημόσιων και ιδιωτικών πανεπιστημίων, περιλαμβανομένου και προγράμματος του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου απαιτούν πλήρη φοίτηση 3 εξαμήνων. Ως εκ τούτου η πλήρης φοίτηση μπορεί να ολοκληρωθεί σε 3 εξάμηνα σπουδών και η μερική φοίτηση σε 6 εξάμηνα σπουδών.

Σημείο 34: Αντιστοιχεί στο σημείο 2.4.7

Mechanisms are in place but it wasn't possible to assess how effective they are or how the evaluations are translated into improved practice. In the case of practical training, note:

- The number of credit units for courses and the number of credits for practical training
- In which semester does practical training takes place?
- Note if practical training is taking place in a country other than the home country of the institution which awards the higher education qualification

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ακολουθώντας τη λογική και άλλων ανταγωνιστικών προγραμμάτων, η πρακτική άσκηση είναι μέρος των υφιστάμενων μαθημάτων, και έχει περιληφθεί με πιο συγκεκριμένο τρόπο στα διαγράμματα σπουδών.

Σημείο 35: Αντιστοιχεί στο σημείο 2.5.1

We were not made aware of any plans for, or already instigated, collaborations.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Τα μέλη του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής βρίσκονται σε συνεχή αναζήτηση ερευνητικών, επιστημονικών και εκπαιδευτικών συνεργατών. Ήδη σε όλα τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής, τα μέλη ΔΕΠ που αποτελούν την κύρια ομάδα κάθε προγράμματος, συνεργάζονται με άλλα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα σε χρηματοδοτημένα και μη ερευνητικά προγράμματα και σε αυτά εμπλέκουν και τους μεταπτυχιακούς τους φοιτητές.

Σημείο 36: Αντιστοιχεί στο σημείο 2.5.4.

There are elements which do compare but the overall profile of the programme suggests that changes need to be made, as indicated elsewhere too, for example, the literature, the learning outcomes and the teaching methodology.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Σεβόμενοι το σχόλιο της επιτροπής και όπως έχει αναφερθεί σε διάφορα σημεία προηγουμένως, το Πανεπιστήμιο έχει προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

- Έχει ήδη παραγγελθεί ποικιλία βιβλίων και διευθετηθεί πρόσβαση σε επιστημονικές πηγές σχετικές με την Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Στα διαγράμματα των μαθημάτων, ιδίως της εκπαίδευσης ενηλίκων, έχουν προστεθεί τα κύρια εγχειρίδια και επιστημονικά περιοδικά σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων
- Έχει επίσης εμπλουτιστεί το περιεχόμενο ιδίως των μαθημάτων της εκπαίδευσης ενηλίκων με σχετικές έννοιες, καινούργια βιβλιογραφία και ερευνητικά αποτελέσματα
- Επίσης, τα διαγράμματα των μαθημάτων έχουν αναθεωρηθεί και προσαρμοστεί, ώστε να περιλαμβάνουν διδακτικές μεθοδολογίες και στρατηγικές κατάλληλές/σχετικές για τους ενήλικες και να διαφοροποιούνται από άλλα μαθήματα που δεν προορίζονται για ενήλικες.

Σημείο 37: Αντιστοιχεί στο σημείο 2.6.3

There are reservations here as outlined above regarding the effectiveness of the programme in the field of adult education.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω σε διάφορα σημεία, το Πανεπιστήμιο έχει προβεί σε ενέργειες έτσι ώστε να εμπλουτιστούν οι πηγές και τα αναγνώσματα που δίνονται στους

φοιτητές στα διάφορα μαθήματα και κυρίως αυτά που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων. Επίσης, το περιεχόμενο και η βιβλιογραφία, ιδίως των μαθημάτων που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων, έχουν εμπλουτιστεί με έννοιες σχετικές με την εκπαίδευση ενηλίκων. Με τις αλλαγές, αναβαθμίσεις και εμπλουτισμό των διαγραμμάτων των μαθημάτων θεωρούμε ότι τα πλεονεκτήματα προς την κοινωνία θα είναι σημαντικά δεδομένης και της ανάγκης που διαφαίνεται να υπάρχει για άτομα με εκπαιδευτικό και ερευνητικό υπόβαθρο στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 38: Αντιστοιχεί στο σημείο 3.1.1.

As mentioned previously the programme needs to be more extensively, integrally and consistently underpinned by the literature in the field.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω σε διάφορα σημεία, το Πανεπιστήμιο έχει προβεί σε ενέργειες έτσι ώστε να εμπλουτιστούν οι πηγές και τα αναγνώσματα που δίνονται στους φοιτητές μέσα από τα διάφορα μαθήματα και κυρίως αυτά που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων. Επίσης, το περιεχόμενο και η βιβλιογραφία, κυρίως των μαθημάτων που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων, έχουν εμπλουτιστεί με έννοιες σχετικές με την εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 39: Αντιστοιχεί στο σημείο 3.1.2.

More close attention to later research and references would serve to ensure this is achieved.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Σεβόμενοι το σχόλιο της επιτροπής και όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω σε διάφορα σημεία, το Πανεπιστήμιο έχει προβεί σε ενέργειες έτσι ώστε να εμπλουτιστούν οι πηγές και τα αναγνώσματα (βιβλία και πρόσβαση σε επιστημονικά περιοδικά) που δίνονται στους φοιτητές μέσα από τα διάφορα μαθήματα και κυρίως αυτά που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων. Επίσης, το περιεχόμενο και η βιβλιογραφία, κυρίως των μαθημάτων που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων, έχουν εμπλουτιστεί με έννοιες σχετικές με την εκπαίδευση ενηλίκων.

Σημείο 40: Αντιστοιχεί στο σημείο 3.1.4

Some members of the staff have sufficient publications but none has a strong presence in adult education.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ευχαριστούμε την επιτροπή για την αναγνώριση του αξιόλογου έργου που επιτελείται από τα μέλη του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής τα οποία έχουν πλούσιο συγγραφικό έργο στον

τομέα της παιδαγωγικής επιστήμης. Σεβόμενοι το σχόλιο της επιτροπής (και όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω) έχει ήδη γίνει προκήρυξη θέσης στο αντικείμενο της εκπαίδευσης ενηλίκων με σκοπό τον εμπλουτισμό της ομάδας των διδασκόντων αλλά και την κάλυψη αναγκών των βασικών/ υποχρεωτικών μαθημάτων που αφορούν κυρίως την εκπαίδευση ενηλίκων.

Το Πανεπιστήμιο προχωρά στην δημιουργία ομάδας διδασκόντων και ερευνητών με πολύ δυνατό ερευνητικό και επιστημονικό υπόβαθρο αλλά και εκπαιδευτική πείρα σε θέματα εκπαίδευσης ενηλίκων.

Σημείο 41: Αντιστοιχεί στο σημείο 3.1.8

There is little evidence of recent involvement by leading staff in adult education research.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Σεβόμαστε το σχόλιο της επιτροπής και έχουμε ήδη προβεί σε σχετικές ενέργειες. Το Τμήμα Επιστημών της Αγωγής έχει αξιολογήσει μέλη ΔΕΠ με πλούσιο συγγραφικό έργο στον τομέα της παιδαγωγικής επιστήμης. Λαμβάνοντας υπόψη το σημείο που αφορά ειδικά στην εκπαίδευση ενηλίκων, το Πανεπιστήμιο έχει ήδη προχωρήσει σε προκήρυξη θέσης στο αντικείμενο της εκπαίδευσης ενηλίκων με σκοπό τον εμπλουτισμό της ομάδας των διδασκόντων αλλά και την κάλυψη αναγκών των βασικών/ υποχρεωτικών μαθημάτων που αφορούν κυρίως την εκπαίδευση ενηλίκων. Θεωρούμε όμως ότι η συντονίστρια του μεταπτυχιακού μπορεί να υποστηρίξει με επάρκεια και αξιοπρέπεια το μεταπτυχιακό πρόγραμμα και για αυτό το λόγο θα παραμείνει σε ρόλο συντονιστή. Το Πανεπιστήμιο στοχεύει στο να δημιουργήσει ομάδα διδασκόντων και ερευνητών με πολύ δυνατό ερευνητικό και επιστημονικό υπόβαθρο αλλά και εκπαιδευτική πείρα σε θέματα εκπαίδευσης ενηλίκων.

Σημείο 42: Αντιστοιχεί στο σημείο 4.2.7

Training is available for new technologies but we were not made aware of any training for methods or adult education.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ευχαριστούμε την επιτροπή για την εισήγησή της αυτή. Το θεωρούμε αρκετά σημαντικό στοιχείο και θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι έχει προγραμματιστεί να διεξαχθούν σεμινάρια επιμόρφωσης των διδασκόντων σε θέματα μεθόδων διδασκαλίας και εκπαίδευσης ενηλίκων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 ΓΙΑ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ

Comments and Recommendations on Section 5 Distance Learning Programs

Σημείο 42

1. The Distance Learning Unit has designed a satisfactory framework regarding distance learning, and especially the technological tools and infrastructures. The pedagogical framework should be enhanced and the aim is to be connected with the educational practice, which does not seem to have been accomplished.

Εισήγηση της Επιτροπής:

In order to achieve this goal it is necessary to established a pedagogical unit for designing distance learning programs.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ευχαριστούμε την επιτροπή για την εισήγησή της όσον αφορά τη δημιουργία παιδαγωγικής μονάδας για τα εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών. Θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι η επιτροπή εξ αποστάσεως μάθησης αποτελείται από 5 μέλη. Δυο από τα μέλη της επιτροπής είναι μόνιμα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής, με εκπαιδευτική και επιστημονική εμπειρία σε θέματα εξ αποστάσεως μάθησης και εμπλοκή σε ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με εξ αποστάσεως μάθηση. Τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής έχουν εμπειρία σε θέματα εξ αποστάσεως μάθησης. Το παιδαγωγικό πλαίσιο που αναπτύχθηκε από την επιτροπή εξ αποστάσεως μάθησης στηρίζεται στη σύγχρονη βιβλιογραφία και τα ερευνητικά αποτελέσματα σχετικά με την εξ αποστάσεως μάθηση. Επίσης, σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι συμβουλευτικό ρόλο έπαιξαν ακαδημαϊκοί από τον ελληνικό χώρο κατά τη διάρκεια ανάπτυξης του παιδαγωγικού υπόβαθρου που διέπει τα εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών.

Σημείο 43

One of the most important components of a DL program is the creation of educational materials based on distance learning methodology but this component is lacking.

Εισήγηση της Επιτροπής:

The pedagogical unit has to take the necessary initiatives in the creation of educational materials and in accordance with international standards. Open UK, Hellenic Open University etc

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ευχαριστούμε τη επιτροπή για το σχόλιό της και σεβόμαστε την τοποθέτησή της. Λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη την τοποθέτησή της, όμως θεωρούμε σημαντικό να αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- Το εκπαιδευτικό υπόβαθρο το οποίο αναπτύχθηκε και καθοδηγεί την ανάπτυξη των διαγραμμάτων μαθήματος και του εκπαιδευτικού υλικού, στηρίζεται στη σύγχρονη βιβλιογραφία και τα ερευνητικά αποτελέσματα σχετικά με την εξ αποστάσεως μάθηση
- Έχουμε δανειστεί πάρα πολλά στοιχεία από το Κυπριακό και Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο όπως επίσης και το Ανοικτό Πανεπιστήμιο του Ηνωμένου Βασιλείου, κι επίσης έχουμε συμβουλευτεί τη σύγχρονη βιβλιογραφία και τα ερευνητικά αποτελέσματα σχετικά με την εξ αποστάσεως μάθηση.
- Καθηγητές από τον ελληνικό χώρο διετέλεσαν ως σύμβουλοι κατά τη διάρκεια ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υπόβαθρου, των διαγραμμάτων μαθήματος και του εκπαιδευτικού υλικού.

Σημείο 44

Finally, student feedback concerning assignments, and interaction between students and teachers are also crucial elements of distance learning programs.

Εισήγηση της Επιτροπής:

The pedagogical design unit could contribute to student feedback.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ευχαριστούμε τη επιτροπή για το σχόλιό της και σεβόμαστε την τοποθέτησή της. Λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη την τοποθέτησή της, όμως θεωρούμε σημαντικό να αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- Το παιδαγωγικό υπόβαθρο δίνει ιδιαίτερη σημασία στην επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των φοιτητών, αλλά και μεταξύ των φοιτητών και του διδάσκοντα αξιοποιώντας ποικίλα εργαλεία (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, forums, chat rooms, wikis, ιστολόγια) και διδακτικές μεθόδους και στρατηγικές. Η επικοινωνία και αλληλεπίδραση υλοποιούνται σε διαφορετικά επίπεδα, π.χ. συνεργασία, ανάπτυξη εργασιών, επίλυση αποριών.
- Το Πανεπιστήμιο και η επιτροπή εξ αποστάσεως μάθησης δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην άμεση ανατροφοδότηση προς τους φοιτητές. Οι διδάσκοντες καλούνται να απαντούν σε ερωτήματα των φοιτητών μέσα σε 48 ώρες, όπως επίσης και να δίνεται ανατροφοδότηση και σχόλια στις εργασίες των φοιτητών σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα από την ημέρα κατάθεσης των εργασιών. Επίσης, διεξάγονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου διάφορες δράσεις αυτό-αξιολόγησης (π.χ. κούιζ, αναστοχαστικά ημερολόγια).

Σημείο 45 – Αντιστοιχεί στο σημείο 5.1

Based on the presentation that took place during our visit as well as additional data provided on request, provision has been made for all necessary procedures and structures for the teacher training. However, the content of the training itself is not clear; specifically, whether

emphasis is placed on the pedagogical use of new technologies in order to support distance learning

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ευχαριστούμε την επιτροπή για τα καλά της λόγια όσον αφορά τις διαδικασίες της επιμόρφωσης των διδασκόντων σε θέματα που αφορούν την εξ αποστάσεως μάθηση. Θα θέλαμε σε αυτό το σημείο να διευκρινίσουμε ότι η επιμόρφωση έχει έντονο το στοιχείο της παιδαγωγικής αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών ως διδακτικών μέσων. Δεδομένης της ιδιαίτερης σημασίας που δίνεται για την παιδαγωγική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, τα εργαστήρια επιμόρφωσης δεν γίνονται αποκλειστικά από το Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης του Πανεπιστημίου, αλλά σε συνεργασία με την επιτροπή εξ αποστάσεως μάθηση με στόχο την εκμάθηση χρήσης των εργαλείων, την παιδαγωγική τους αξιοποίηση, την παρουσίαση και επεξήγηση παραδειγμάτων αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών από άλλα εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών, από τη βιβλιογραφία και από ερευνητικά προγράμματα και τέλος την εκτέλεση εργασιών με σκοπό την απόκτηση σχετικής εμπειρίας.

Σημείο 46 – Αντιστοιχεί στο σημείο 5.5

Appropriate guidance should be provided by the teachers to the learners through established procedures. In distance learning, learner guidance and counseling can be realized in many ways. We focus on the following two: 1. The analytic feedback learners' assignments. As far as this is concerned, an established procedure was not identified; some teachers provided a standard feedback (a grade and some general comments) which, in our opinion, did not efficiently guide students.

2. Guidance through videoconference. The way teachers used videoconference to support their learners was not clear. Each teacher used this tool according to their own criteria, which did not necessarily comply with a commonly established frame.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ευχαριστούμε για τα σχόλια της επιτροπής και σεβόμενοι την άποψή της θα εμπλουτίσουμε τις διαδικασίες που αφορούν την καθοδήγηση και ανατροφοδότηση των φοιτητών, πάρα το ότι γίνεται ήδη σημαντική δουλειά προς αυτή την κατεύθυνση. Μέσα στις υποχρεώσεις και καθήκοντα των διδασκόντων καταγράφεται η σημαντικότητα της καθοδήγησης και άμεσης ανατροφοδότησης. Επίσης, κατά τη διάρκεια των επιμορφώσεων δίνονται σημειώσεις και γίνεται διεξοδική συζήτηση για το ρόλο του διδάσκοντα σε μαθήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και συγκεκριμένα τη σημασία της καθοδήγησης, υποκίνησης, στήριξης και ανατροφοδότησης των φοιτητών.

Σεβόμαστε την παρατήρηση της επιτροπής όσον αφορά την καθοδήγηση μέσω τηλεδιάσκεψης. Θεωρούμε σημαντικό όμως να αναφέρουμε ότι ο τρόπος με τον οποίο αναμένεται να αξιοποιούνται οι τηλεδιασκέψεις περιγράφεται πολύ ξεκάθαρα στις υποχρεώσεις και στα καθήκοντα των διδασκόντων, στο εγχειρίδιο καλών πρακτικών των διδασκόντων εξ αποστάσεως μάθησης όπως επίσης και στα συμβόλαια των ΣΕΠ. Επίσης, αυτό γίνεται πολύ ξεκάθαρα κατά τη διάρκεια των επιμορφώσεων τις οποίες υποχρεούνται να παρακολουθήσουν οι διδάσκοντες των εξ αποστάσεως προγραμμάτων σπουδών. Όσον

αφορά τις τηλεδιασκέψεις, οι διδάσκοντες αναμένεται να διεξάγουν τουλάχιστον 4 τηλεδιασκέψεις το εξάμηνο, οι οποίες θα έχουν διάρκεια 1,5-3 ώρες με σκοπό τη διδασκαλία ενότητας, επίλυση αποριών, παρουσίαση εργασιών, συζήτηση, καθοδήγηση, κλπ.

Σημείο 47 – Αντιστοιχεί στο σημείο 5.6

5.6: Studies in distance learning programs have shown that achieving good communication between learners leads to successful completion of studies as it provides psychological support and encouragement, question clarification and meaningful interactions. Unfortunately there is no exist a commonly agreed framework between the teachers of the institution in relation to the communication framework between teachers and students

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Μας αφήνει κάπως έκπληκτους το σχόλιο αυτό της επιτροπής, δεδομένου ότι το θέμα επικοινωνίας κατέχει σημαντικότερη θέση στο παιδαγωγικό υπόβαθρο και στη φιλοσοφία που διέπει τα εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών στο Πανεπιστήμιο Frederick. Το ποσοστό αποχώρησης των εξ αποστάσεως φοιτητών πριν ολοκληρώσουν το πρόγραμμα σπουδών τους είναι λιγότερο από 12%, και αυτό φαίνεται να οφείλεται ως ένα μεγάλο βαθμό στην επικοινωνία, στήριξη, καθοδήγηση και βοήθεια που προσφέρεται στους φοιτητές κυρίως από τους διδάσκοντες. Μία από τις παραμέτρους του παιδαγωγικού υπόβαθρου είναι η *Δυναμική Διαδικτυακή Αλληλεπίδραση* στο πλαίσιο της οποίας αξιοποιούνται ποικίλα τεχνολογικά εργαλεία κυρίως μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για σκοπούς επικοινωνίας, συνεργασίας και αλληλεπίδρασης μεταξύ φοιτητών αλλά και μεταξύ φοιτητών και διδασκόντα.

Σημείο 48 – Αντιστοιχεί στο σημείο 5.8

According to international literature for distance learning, students are expected to study with educational materials as a fundamental tool. This is why it is instrumental for students to know from the initial stages in detail what they have to do, why, when, how and finally, if they have done everything right. Educational materials for distance learning should:

- Motivate learners by creating questions/ tasks and expectations, which consequently shape working and learning conditions
 - Follow a specific methodological approach, based on which the learning process will be enhanced by different possibilities
 - Provide feedback on learner progress
 - Facilitate autonomous and open learning
 - Create the conditions for group work and collaborative learning
- Based on the above, the fundamental teaching materials in question do not comply with the standards for distance learning methodology. In several instances, they were almost identical to the materials for face to face learning. No evidence of material updating emerged.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Σεβόμαστε την τοποθέτηση της επιτροπής, θα θέλαμε όμως να επισημάνουμε ότι τα σημεία στα οποία αναφέρονται πιο πάνω ως ασύμβατα με τη μεθοδολογία και τις βασικές αρχές της εξ αποστάσεως μάθησης, είναι τα βασικά στοιχεία τα οποία συμπεριλαμβάνονται στο παιδαγωγικό υπόβαθρο που αναπτύχθηκε από την επιτροπή εξ αποστάσεως μάθησης και διέπει την ανάπτυξη των οδηγών σπουδών των μαθημάτων. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω το παιδαγωγικό υπόβαθρο στηρίζεται στη σύγχρονη βιβλιογραφία και σε ερευνητικά αποτελέσματα σχετικά με την εξ αποστάσεως μάθηση. Επίσης, σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι συμβουλευτικό ρόλο έπαιξαν ακαδημαϊκοί από τον ελληνικό χώρο κατά τη διάρκεια ανάπτυξης του παιδαγωγικού υπόβαθρου που διέπει τα εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών.

Επίσης, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι το περιεχόμενο των μαθημάτων είναι το ίδιο με το συμβατικό πρόγραμμα σπουδών αλλά η μεθοδολογία διδασκαλίας και παράδοσης του υλικού διαφέρει. Αυτό διαφαίνεται και από τους οδηγούς σπουδών των μαθημάτων όπου επεξηγείται η αξιοποίηση ποικίλων εργαλείων διαδικτυακής μάθησης για σκοπούς παράδοσης περιεχομένου, επεξήγησης περιεχομένου, επικοινωνίας, συνεργασίας και αλληλεπίδρασης μεταξύ φοιτητών και φοιτητών και διδάσκοντα.

Δείγματα μαθημάτων εξ αποστάσεως μάθησης παρουσιάστηκαν στην επιτροπή από άλλα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών εξ αποστάσεως μάθησης που τρέχουν εδώ και 4 χρόνια στο Πανεπιστήμιο Frederick.

Σημείο 49 – Αντιστοιχεί στο σημείο 5.9

Learning support structures seem efficient but the way they are materialized is also unclear.

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Ευχαριστούμε την επιτροπή για τα καλά της λόγια όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της μονάδας τεχνικής υποστήριξης. Θα θέλαμε επίσης να αναφέρουμε ότι η Μονάδα τεχνικής υποστήριξης έχει αναπτύξει οδηγούς χρήσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Moodle, του εργαλείου τηλεδιάσκεψης (Adobe Connect) όπως επίσης και οδηγούς χρήσης της ιστοσελίδας διαχείρισης διαφόρων διαδικασιών (extranet) όπως εγγραφής, επιβεβαίωσης εγγραφής, ανακοινώσεων, ανακοίνωσης βαθμών, κλπ.

Επίσης, έχει αναπτύξει ιστοσελίδα τεχνικής υποστήριξης με σημαντικές πληροφορίες και κατευθυντήριες γραμμές προς φοιτητές αλλά και διδάσκοντες. Τέλος, παρέχεται τηλεφωνική και διαδικτυακή στήριξη σε φοιτητές και διδάσκοντες.

Σημείο 50 – Αντιστοιχεί στο σημείο 5.13

The infrastructure for distance learning is comparable to that of universities across the European Union and internationally. According to the Distance Learning Unit presentation and the additional material provided, the existing distance learning environment has two pillars: 1. the asynchronous learning platform (moodle) which offers fundamental

possibilities of communication and interaction between teachers and learners. 2. The environment of synchronous transmission (Adobe Connect) which supports web conferencing between teachers and learners. The purpose therefore is to assess whether the essential instructional directions issued by the Distance Learning Unit are followed by the teachers

Σχόλια / Ενέργειες Βελτίωσης

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την επιτροπή για τα σχόλιά της σχετικά με την υποδομή και την παροχή υπηρεσιών όσον αφορά την εξ αποστάσεως μάθηση. Η Επιτροπή Εξ αποστάσεως μάθησης έχει αναπτύξει οδηγούς καλών πρακτικών για τους διδάσκοντες όπως επίσης και οδηγούς που αφορούν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις τους. Τα έντυπα αυτά βρίσκονται στα χέρια όλων των συντονιστών των εξ αποστάσεως προγραμμάτων σπουδών οι οποίοι έχουν άμεση επικοινωνία με τους διδάσκοντες. Οι υποχρεώσεις των διδασκόντων αναγράφονται και στα συμβόλαια εργασίας των ΣΕΠ. Υπάρχουν διάφοροι μηχανισμοί ελέγχου έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα στην παρεχόμενη εκπαίδευση αλλά και η συνέπεια των διδασκόντων έναντι των καθηκόντων τους. Οι συντονιστές των προγραμμάτων σπουδών, σε συνεργασία με την επιτροπή εξ αποστάσεως μάθησης και τη μονάδα εξ αποστάσεως μάθησης προβαίνουν σε τακτικούς ελέγχους όσον αφορά τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα των διδασκόντων. Τέλος, η επιτροπή διασφάλισης ποιότητας του Πανεπιστημίου μέσω ερωτηματολογίων και εκθέσεων από τους συντονιστές και διδάσκοντες αποτελούν ακόμη ένα μηχανισμό ελέγχου όσον αφορά την εκπλήρωση των καθηκόντων και υποχρεώσεων των διδασκόντων.

Καταληκτικά σχόλια και εισηγήσεις βελτίωσης:

Ακολουθώντας τις εισηγήσεις της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης, το Πανεπιστήμιο έχει προβεί στις πιο παρακάτω ενέργειες με σκοπό την αναθεώρηση και τον εμπλουτισμό του προγράμματος σπουδών:

- Προκήρυξη θέσης στο αντικείμενο της εκπαίδευσης ενηλίκων με σκοπό τον εμπλουτισμό της ομάδας των διδασκόντων αλλά και την κάλυψη αναγκών των βασικών/ υποχρεωτικών μαθημάτων που αφορούν κυρίως την εκπαίδευση ενηλίκων.
- Στα διαγράμματα των μαθημάτων ιδίως της εκπαίδευσης ενηλίκων έχουν προστεθεί τα κύρια εγχειρίδια και επιστημονικά περιοδικά όπως το *Adult Education Quarterly*, το *Adult Learning*, το *Journal of Adult and Continuing Education* κ.α.
- Τα διαγράμματα των μαθημάτων έχουν εμπλουτιστεί και προσαρμοστεί έτσι ώστε να περιλαμβάνουν διδακτικές μεθοδολογίες και στρατηγικές κατάλληλες για / σχετικές με τους ενήλικες και να διαφοροποιούνται από άλλα μαθήματα που δεν προορίζονται για ενήλικες.
- Έχει εμπλουτιστεί και το περιεχόμενο, κυρίως των μαθημάτων της εκπαίδευσης ενηλίκων, με σχετικές έννοιες, καινούργια βιβλιογραφία και ερευνητικά αποτελέσματα, λαμβάνοντας υπόψη και διάφορες σημαντικές επιστημάνσεις της επιτροπής όπως κριτήρια αξιολόγησης, άμεση ανατροφοδότηση, διαμορφωτική αξιολόγηση, συμμετοχή και παρουσία φοιτητών.

Ευχαριστούμε και πάλι την Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης, η οποία με τις παρατηρήσεις και εισηγήσεις της μας βοήθησε να βελτιώσουμε ακόμη περισσότερο το Πρόγραμμά μας.

